

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE
ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetused, tel. 430-23. Piiskopi 2.
Tallinn, tel. 463-24. TALLINN, Toom-Rüütli 10.
Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 23

Tallinn, 11. juunil 1940

VI aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS	
Maade rentimine ja rendihinnad	370
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Töö- ja palgaolud tööstuses aprillis 1940. a.	372
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus mais k. a.	375
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	375
Kaselniturg	375
Peekoniturg	375
Tapaloomade- ja lihaturg	376
Toornahkadeturg	376
Kanamunaturg	377
Piimaturg	377
Teraviljaturg	377
Linaturg	378
Kartuliturg	378
Aedviljaturg	379
Kalaturg	379
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	380
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Tõus P.-Am. Uhendriige väliskaubanduses	381
Saksa ostud Norrast	381
Rootsi väliskaubandus apr. 1940. a.	382
Välismaised laevad ei saa enam Rootsis kütteõli	382
Ajutisi tollisoodustusi Ungaris	382
Põllumajandussaaduste tagavarade kontroll Ungaris	382
Kartulihindade korraldamine Ungaris	383
Toorainete ja poolvalmistoodete majandamine Taanis	383
Taani majanduse kohaldamine muutunud olukorrale	383
Laenuid hoonete püstitamiseks maal Lätis	384
Tööstustoodang Lätis	384
Kaubanduse korraldamine Türgis	384
Argentiina puuvilla saak ja väljavedu	384

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE	
Leaseholding and Rent Prices of Land	370
INDUSTRY AND TRADE	
Labour and Wage Conditions in April 1940	372
SHIPPING	
Tallinn Harbour in May 1940	375
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	375
Casene Market	375
Bacon Market	375
Cattle and Meat Market	376
Rawhide Market	376
Egg Market	377
Milk Market	377
Grain Market	377
Flax Market	378
Potato Market	378
Vegetable Market	379
Fish Market	379
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	380
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Foreign Trade Increase in the U.S.A.	381
German Purchases from Norway	381
Swedish Foreign Trade in April 1940	382
Foreign Ships Are No Longer Supplied with Fuel Oil in Sweden	382
Hungary Temporarily Extends Free Import List Supplies of Agricultural Products Listed in Hungary	382
Hungary Regulates Potato Prices	383
Danish Regulations for the Sale of Raw and Semi-manufactured Materials	383
Readjustment of the Danish Economy	383
Loans Granted for Farm Buildings in Latvia	384
Latvian Industrial Production	384
Trade Regulations in Turkey	384
Argentine Cotton Crop and Exports	384

PÖLLUMAJANDUS

MAADE RENTIMINE JA RENDIHINNAD.

LEASEHOLDING AND RENT PRICES OF LAND.

Esimese ülevaate rendi leviku ulatuse kohta omariikluse ajal saame 1925. a. põllumajandusloenduse andmeist. Seejärgi pidas maad rendi alusel 56 914 talundit ehk 44,9% talundite üldarvust, pindalaga 1 052 043 ha ehk 34,3% kogu maast. 1929. a. põllumajandusloenduse andmeil oli rendi osatähtsus umbes sama — talundeist pidas rendi alusel maad 44,4% ja pindalast 35,7%. Tollest ajast hakkab rendi osatähtsus meie maapidamises taas tugevasti langema riigimaade müügi tagajärjel.

Maareformiga kaasunud rendisüsteemi kohta tuleb aga veel märkida, et see erines üldisest rendist seega, et rentnikul oli siin tavaliselt ka renditud maa omandiks saamise õigus, mida teostati riigi poolt seejärgi, kuidas jõuti viia läbi tarvilisi töid. Nii võis riigirentnik renditud maad majandada juba täiesti pehmeheliku hoolega.

Praegu esineb meil peamiselt raharent ning ainult väikesel määral osarent pooltera näol. Viimane ei ole meie maapidamises etendanud kunagi silmapaistvat osa.

1939. a. põllumajandusloenduse andmeil peab meil talundeist maad rendi alusel kas tervelt või osaliselt 19 476 talundit ehk 13,9%, sellest pooltera alusel 2 297 talundit ehk 11,5% kogu rendi alusel peetavate talundite arvust.

Maakondade järgi peetakse meil maad rendi alusel suhteliselt kõige enam Valgamaal — 20,8% talundeist, siis Viljandi- — 20,4%, Pärnu- — 17,9% ja Tartumaal — 15,8% ning kõige vähem Läänemaal — 8,5%. Vaadeldes poolterarenti eraldi selgub, et kõige sagedamini tuleb seda ette Petserimaal — 2,4% talundeist, siis Tartumaal — 2,3% ning kõige vähem Harjumaal — 0,8%.

Maapidamine rendi alusel tuleb kõige sagedamini ette kahte äärmisse rühma kuuluvate talundite juures. Väikseimas — 1—5 ha talundite — rühmas on säärase talundite protsent 19,6 ja üle 100 ha talundite rühmas — 32,6. Seejuures võib märkida, et talundite suurenedes suureneb ka poolterarenti alusel peetavate talundite arv.

Talundite maad kasustatakse rendi alusel

9,2% ja raharenti alusel 7,8% talundite kogu maast. Maakondade järgi kasustatakse talundite maad raharenti alusel suhteliselt kõige enam Valgamaal — 16,3%. Sellele järgnevad Viljandi- 12,1% ja Tartumaa 10,2%-ga. Kõige vähem kasustatakse maakondade järgi talundite maad raharenti alusel Petserimaal — 3,7%, millele järgneb Saaremaa 3,9%-ga. Valdades esineb raharenti alusel kasustamine suhteliselt kõige enam Helmes — 24,1%. Valdu, kus raharenti alusel talundite maa kasustamine ületab 18%, on ainult 8, L.-Eestis: Helme, Vaoküla, Hummuli, Elva, Tuhalaane, Abja ja Häädemeeste vald, ning P.-Eestis — Rae vald. Saaril asetsevais kolmes vallas — Ruhnu, Naissaare, Prangli — ei esine raharenti üldse. Oige väikesel määral esineb raharenti Riguldi vallas (Läänemaal) — 1,1% ja Petserimaal — Roodva ning Saatse vallas kummaski — 1,2%.

Talundite maast kasustatakse pooltera alusel 1,4%. Maakondade järgi kasustatakse talundite maad pooltera alusel suhteliselt kõige enam Tartumaal — 2,5%, siis Võrumaal — 2,3%, muis maakonnis alla 2%. Kõige vähem kasustatakse suhteliselt talundite maad pooltera alusel Harju- ja Saaremaal, kummaski — 0,6%. Valdades kasustatakse pooltera alusel talundite maad suhteliselt kõige enam Rannu vallas — 8,5%, siis Lepistu vallas — 7,8%, Leevi vallas — 5,5% ja Avanduse vallas — 5%. Muis valdades on see protsent väiksem.

Talundite maa kasustamisel raharenti alusel paistab eriti silma üle 100 ha talundite rühm, kus kasustatakse raharenti alusel 19,0% kogu sesse rühma kuuluvast maast. Järgneb suuruselt talundite maa kasustamisel raharenti alusel kõige väiksemate talundite rühm — 11,6%. Üldiselt ilmneb siin vastupidine seisund maa kasustamisele ainuomandi alusel.

Maakondade järgi kasustatakse raharenti alusel suhteliselt kõige enam talundite maad Petserimaal suurimate talundite rühmas — 49,5%, siis samas rühmas Saaremaal — 34,4% ja Virumaal — 33,1% ning kõige vähem Petserimaal 1—5 ha talundite rühmas — 2,5%.

Pooltera alusel vastupidi raharendile ka

sustavad suhteliselt kõige vähem maad kahte äärmisse suurusrühma kuuluvad talundid. Kõrgeim protsent on 30—50 ha suurusrühma talundite juures (1,8%), millele järgnevad 20—30 ha suurusrühma kuuluvad talundid.

Rendihinnad on teataval määral ka põllumajanduskonjunktuuri näitajaks, seda aga võib mainida vabaturu-maarendihindade kohta, kuna riigirendid on vähempaindlikud.

Maarendihinnad kr. põllumaa ha eest.

Land Rent Prices in Kr. per ha of Agricult. Land.

	Kogu talundi viisi — For Whole Farm	Osa talundi viisi — For Part of Farm	Kõrsvilja alla Under Grain	Kartuli alla Under Potatoes	Lina alla — Under Flax
1940					
Viru . . .	13,80	17,50	25,00	26,20	32,50
Järva . . .	14,80	17,50	20,00	20,80	25,00
Harju . . .	13,60	18,00	22,50	23,10	21,20
Lääne . . .	11,20	12,00	24,10	23,80	25,80
Saare . . .	12,50	15,00	18,70	20,00	20,00
Pärnu . . .	15,20	18,90	21,70	22,90	28,90
Viljandi . .	25,70	26,50	28,10	32,50	38,70
Tartu . . .	24,50	27,80	28,20	27,70	33,20
Valga . . .	26,20	28,00	30,00	26,10	37,50
Võru . . .	18,00	24,00	26,70	27,30	40,00
Petseri . .	20,00	22,50	33,30	33,80	50,00
Keskmine —					
Average .	20,40	24,30	26,70	26,80	37,70
1939 . . .	22,40	26,40	26,90	27,30	35,80
1938 . . .	21,70	26,20	26,40	26,70	33,60
1937 . . .	21,60	26,10	26,90	27,30	34,40
1936 . . .	19,90	21,60	24,20	26,10	31,60
1935 . . .	17,10	20,50	21,70	22,60	27,30
1934 . . .	14,90	18,80	19,00	20,40	23,30
1933 . . .	12,85	15,40	16,00	17,00	18,30
1932 . . .	14,10	15,40	16,00	17,20	17,50
1931 . . .	19,80	22,50	23,50	23,90	26,40

Maarendihindade kohta kogub Riigi Statistika Keskbüroo aasta-aastalt järjekindlalt andmeid juba alates 1925. a. 1925—29. a. võis maarendihindades märkida tõusuaajärku, mis oli ka põllumajandusele hindade suhtes võrdlemisi soodus. Alates 1929. a-st hakkas põllumajandussaaduste hindade langedes halvenema põllumajandusseisund ja sellega kaasas näeme ka maarendihindade langust. 1929. ja 1930. a. püüsid maarendihinnad enam-vähem ühel tasemel, kuid sealt alates lange-

sid nad kuni 1933. a., mil maarendihindades saavutati madalseis viimase 10 a. jooksul. Põllumajandusseisund hakkas paranema 1934. a., samal ajal näeme väikest tõusu ka maarendihindades, milline kestis kuni 1939. a., mil see ületas 1929. a. kõrgseisu. 1940. a. avaldub rendihindades väike langus.

1929. a. maksti riigi keskmiselt kogu talundi viisi rentides põllumaa ha kohta 21,30 kr., osa talundi viisi 23,80 kr., kõrsvilja alla 26,20 kr., kartuli alla 26,10 kr. ja lina alla 34,70 kr. 1933. a. maksti põllumaa ha eest kogu talundi viisi rentides 12,85 kr., osa talundi viisi 15,40 kr., kõrsvilja alla rentides 16,00 kr., kartuli alla 17,00 kr. ja lina alla 18,30 kr. 1939. a. maksti kogu talundi viisi rentides 22,40 kr. põllumaa ha eest, osa talundi viisi 26,40 kr., kõrsvilja alla rentides 26,90 kr., kartuli alla 27,30 kr. ja lina alla 35,30 kr. Tänavu maksti põllumaa ha kohta kogu talundi viisi rentides 20,40 kr., s. o. 8,9% vähem kui aasta varem, osa talundi viisi rentides 24,30 kr., s. o. 8,0% vähem kui aasta varem, kõrsvilja alla rentides 26,70 kr., s. o. 0,7% vähem kui aasta varem, kartuli alla 26,80 kr., s. o. 1,2% vähem kui aasta varem ja lina alla 37,70 kr., s. o. 6,8% rohkem kui aasta varem. Kõigi rentimisviiside keskmiselt näitas maarendihind langust võrreldes e. a-ga 1,9%. Suurim oli rendihinna langus kogu talundi viisi rentides ja see ilmnis peagu üle-riigilises ulatuses. Rendihinna langus kogu talundi viisi rentides üksikuis maakonnis on tunduvalt erinev. Üldiselt võib panna tähele rendihindade suuremat langust P.-Eestis, kuna L.-Eestis oli rendihinna langus tagasihoidlikum. Samuti nagu kogu talundi viisi rentides, ilmnis ka osa talundi viisi rentides rendihinna langus märgatavamalt P.-Eestis kui L.-Eestis, osas L.-Eesti maades ilmnis isegi rendihindade väike tõus. Kõrsvilja alla rentimisel suuremas osas maades ilmnis rendihinna tõus, kuid üksikuis maades võis panna tähele ka selle langust. Kartuli ja lina alla renditud maa hinnad on väga kõiku- vad. Linahind on praegu kõrge ja see on mõjutanud tõstvalt ka maa rentimisel lina alla.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖ- JA PALGAOLUD TÖÖSTUSES APRILLIS 1940. A.

LABOUR AND WAGE CONDITIONS IN APRIL 1940.

Talvekuud möödusid tööstuses teatud pingesaatel, mida põhjustasid tootmistegevust segavad sõjaolukorrast tingitud raskused. Sellele kaasus sesoonne töömahu kitsenemine, mis omajagu pidurdas tootmistegevust tööstuses. Nende kahe teguri mõjustusel avaldus tööstuses töömahu kitsenemise tendents alates m. a. aug. kuni k. a. veebr. Juba veebruaris ja märtsis oli töömahu määrgata pisut laienemistunnuseid. Aprillis aga, eriti kuu lõpuks, paranes olukord tööstuses tunduvalt. 1-ks maiks oli suur- ja kesktööstuses tööl, arvatud kaasa ehitustööstuse alal arvestatud ettevõtteid, 59 697 töövõtjat. Apr. kestel suurenes seega töömaht suur- ja kesktööstuses 3241 töövõtja võrra. Töövõtjate arvu järgi ületas seega töömahu seis 1. V k. a. möödunud talve madalseisu (1. II) ca 4600 töövõtja võrra. Nii oli 4600 isikut, kes osalt sõjaraskuste, osalt hooajajärgi lõppemisel oli südatalveks lülitatud välja tootmisprotsessist, juba 1-ks maiks paigutatud taas tööle. Nende mahutamise tööle hilines pisut erakordselt külma talve ja kevade hilinemise tõttu, kuna see tavaliselt toimunuks veidi varem.

Töömahu ulatuse võrdlusi tööstuses eelmise kuu ja eelmiste aastatega iseloomustavad järgnevad andmed.

Töötajate arv tööstuses:

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. V 1940	50 322	9 375	59 697
1. IV 1940	47 298	9 158	56 456
1. V 1939	50 072	9 808	59 880
1. V 1938	50 365	8 877	59 242
1. V 1937	30 361	5 124	35 485
1. V 1929	32 064	5 294	37 358

Suurenemine või vähenemine 1. V 1940.

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1. IV 1940	+ 3 024	+ 217	+ 3 241
1. V 1939	+ 250	- 433	- 183
1. V 1938	- 48	+ 498	+ 455
1. V 1937	+19 961	+4 251	+24 212
1. V 1929	+13 258	+4 081	+22 339

Toodust nähtub, et töölolevate isikute arvu järgi saavutati 1-ks maiks juba peagu m. a. tase. Ainult 183 töövõtja võrra oli tööstuses töömaht m. a. seisust madalam. Kui arvestada raskusi, milliseid sõjaolukord on vee-retanud tööstusele toorainete saamisel kui ka valmiskaupade turustamisel, eriti transpordioludes tekkinud raskusi, võib tööstuse tootmistegevuses saavutatud taset, tööstuse üldist konjunktuuri pidada täiesti rahuldavaks. Sõjakoldele nii lähedal asuvaist maist kuulune erandina selliste hulka, kus sõjaraskuste mõju on suudetud leevendada minimaalseni.

Üksikuis tööstusharudes kujunesid apr. nihkumised töömahu tublisti erinevalt. Tegevust laiendasid ja võtsid uusi töölisi juurde peamiselt suvesesoonsed tööstusharud, ent pealeselle avardusid tootmisvõimalused ka paaris mittesesoonses tööstusharus. Sesoonsel tööstusharudest suurendasid töötajate arvu murrud ja kaevandused, mineraalide-töötlemine, puu- ning ehitustööstus. Irregulaarselt sesoonsel aladest suurendas töötajate arvu suuremal määral tekstiiltööstus.

Murdude ja kaevanduste harus algasid apr. juba suvesesoonsed tööd turbatööstuse ettevõtteis. Tööliste arvu suurendasid ka põlevkivikaevanduste abikäitised, kuna põlevkivikaevandused töötasid peagu endise tööliste arvuga. Süvised tööd algasid ka mõnel teisel maapõuevaru tootval alal, nagu kipsi-, diatomiiditööstuses jne.

Mineraalide töötlemise alal avardus töömaht samuti peamiselt tugevalt sesoonse iseloomuga savi- ja telliskivitööstuses.

Puutööstuses suurendasid sesoonselt tööliste arvu eeskätt saeveskid (suurtööstuses + 608 ja kesktööstuses + 174 töölist).

Ehitustööstuses suurenes apr. sesoonselt tegevus hoonete ehitamise kui ka välisehitustööde arvel.

Üksikuist tööstusharudest vaid toit-, jookide- ja maitseainetetööstus vallandas apr. kestel töötajaid märgataval arvul. Kandva osa vähenemisest andsid siin piiritusvabrikud,

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment, and Earnings in Industry.*

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suur-tööstuses aprillis 1940. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in April, 1940.					
	1. V 1940		± Aprillis 1940 In April 1940	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu - 100) Indexes (Corresponding Month of Previous Year - 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur ja kesk-töös- tus — Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Reaalteenistus Real Earnings	
			M.	N.	M.	N.	M.	N.	
I Murrud ja kaevandused — <i>Mines and quarries</i>	6 127	6 195	+ 623	51,9	28,7	109	105	92	88
II Mineralide töötlemine — <i>Mineral working industry</i>	2 238	2 646	+ 133	45,1	24,8	109	112	92	94
III Metallitööstus — <i>Engineering industry</i>	6 247	7 310	— 40	50,5	29,0	105	102	88	86
IV Keemiatööst. — <i>Chemical ind.</i>	2 354	2 678	— 6	40,3	26,5	104	92	87	77
V Nahatööstus — <i>Leather ind.</i>	609	834	+ 59	43,6	25,5	112	113	94	95
VI Tekstiilitööstus — <i>Textile ind.</i>	11 282	11 902	+ 292	42,3	33,2	111	114	93	96
VII Puutööstus — <i>Woodworking industry</i>	4 622	5 863	+ 834	45,1	31,5	109	110	92	92
VIII Tselluloosi- ja paberitööstus — <i>Cellulose and paper industry</i>	2 864	2 961	+ 79	43,1	27,5	108	105	91	88
IX Polügraafiatööstus — <i>Poly- graphic industry</i>	1 537	2 052	— 18	50,1	31,3	91	89	76	75
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — <i>Foodstuff, stimul. and beverage industry</i>	3 718	6 187	— 152	45,3	25,7	103	107	87	90
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — <i>Clothing a. dry-goods ind.</i>	2 036	3 205	+ 52	54,2	30,4	112	121	94	102
XII Ehitustööst. — <i>Building ind.</i>	5 566	6 134	+ 1353	45,2	24,1	112	115	94	97
XIII Elektri- ja gaasi- ja vesivarustus — <i>Electric power plants, gas and water works</i>	1 065	1 116	— 4	59,3	41,6	118	122	99	103
XIV Puhastustööstus — <i>Sanitation industry</i>	219	664	+ 31	34,4	23,9	75	93	63	78
Kokku — <i>Total</i>	50 322	59 697	+ 3 241	46,9	30,4	108	110	91	92

millised osalt lõpetasid sesoonselt tegevuse; võrdlemisi vähe oli vallandamisi maiusainete-tööstuses — šokolaadi- ja kompvokitööstuses.

Andmed osutavad, et efektiivses tööma-hus, s. o. tööliste töötundide arvus (ühe ka-lendri-tööpäeva kohta), järelkult ka tööstus-toodangus, ei toimunud apr. veel suhteliselt suuremat laienemist. Sellest tuleb järeldada, et aktiivsuse tõusutendents ilmnes tegelikult alles apr. lõpupoole. Uute tööliste juurde-võtmine toimus nähtavasti enamjaolt kuu teisel poolel, kes efektiivset töömahtu paisu-tava tegurina avaldavad oma mõju täiel määral alles mais. Töötajate arv, kõrvuta-tuna efektiivse töömahtu kujunemisega, mis annab aluse toodud oletuseks, iseloomus-tab üldist tööstuskonjunktuuri suunda järg-nevalt.

Töötajate arv suur- ja kesk-tööstuses kuu alguks, arvatud kaa-sa ehitustööstus (1000)

Tööliste töötundide üldarv samus ette-võtteis ühe tööpäeva kohta (1000)

	1939	1938	± %	1939	1938	± %
Juuli	66,0	62,6	+5,3	408	379	+6,3
August	64,2	61,6	+4,3	409	392	+3,3
September	62,9	60,2	+4,4	399	394	+1,3
Oktoober	60,0	59,0	+1,7	392	392	± 0
November	59,1	58,4	+1,3	383	387	-1,0
Detsember	58,8	58,4	+0,7	356	367	-3,0
	1940	1939	± %	1940	1939	± %
Jaanuvar	55,2	55,2	± 0	344	356	-3,4
Februar	55,1	56,6	-2,7	355	367	-3,3
Märts	55,6	57,1	-2,7	375	381	-1,6
Aprill	56,5	58,3	-3,1	381	403	-5,5
Mai	59,7	59,9	-0,3	426		

Neis arvudes peegeldub üldine tööstuskon-junktuuri kujunemine ja nad annavad seega üldiseloomustuse tööstuse aktiivsusest m. a. südasuvest senini. Toodud arvude vahekor-

rist näeme, et vahe tööliste töötundide arvus (ühe kalendri-tööpäeva kohta) ulatus apr. võrreldes m. a-ga 5,5%-le. Samal ajal oli töötajate arv madalam m. a. seisust 3,1%. Vahe töötajate arvus võrreldes m. a. sama kuuga vähenes 3,1%-lt 1-ks maiks 0,3%-le ja järelikult pidi mais toimuma ka tööstuse efektiivses töömahus, s. o. tööliste töötundide arvus, muutus samas suunas ning ligikaudu samal määral. Osa ettevõtteid töötas apr. lühendatud tööajaga, seepärast oli tagasimine- nek töötundide arvus võrreldes m. a. suurem kui seda võis märgata töötajate arvus. Töö- tamine lühendatud tööajaga jätkus osalt ka mais, mistõttu mais töenäoliselt ei saavuta- tud efektiivses töömahus m. a-ga võrreldes nii soodsat positsiooni nagu saavutati 1. V juba töötajate arvus. Üldiselt jäi siiski töös- tuse aktiivsus ka mais veel mõnevõrra nõr- gemaks kui aasta tagasi.

Üldsummas saavutati efektiivses tööma- hus k. a. apr. võrdlemise kõrge tase. Suur- ja kesktööstuses, koos ehitustööstuses jooks- valt arvestatud ettevõtetega, oli töölisil ko- gusummas 9,9 milj. töötundi 8,2 milj. töö- tunni vastu k. a. märtsis ja 8,5 milj. töö- tunni vastu m. a. samal kuul. Üldine efek- tiivne töömaht ületas seega apr. eelmise kuu töömahu tööstuses 20,3% ning peagu sama võrra ka eelmise kahe aasta samaaegse töö- mahu. Ent sellist ülekaalu põhjustas apr. mitte ülekaal tööstuse aktiivsuses, vaid eri- nev tööpäevade arv kalendri järgi üksikuil aastail (1939. a. võrreldes 4 ja 1938. a. võr- reldes 3 tööpäeva võrra rohkem). Vaid võrd- luses 1937. a. ei ole kalendri segavat mõju. Nii võime öelda, et apr. ületas üldine töö- maht tööstuses sisuliselt 1937. a. mahtu ca 6%.

Tööliste töötundide üldarv suur- ja kesk- tööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1940. a. aprill	8 986	1 531	9 917
1940. a. märts	6 944	1 299	8 243
1939. a. aprill	7 045	1 415	8 460
1938. a. "	7 084	1 291	8 375
1937. a. "	7 793	1 617	9 350

Suurenemine või vähenemine 1940. a. ap- rillis ($\pm$ %):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesktööstus	Kokku
1940. a. märtsiga	+20,8	+17,9	+20,3
1939. a. aprilliga	+19,0	+ 8,2	+17,2
1938. a. "	+18,4	+18,6	+18,4
1937. a. "	+ 8,4	- 5,3	+ 6,1

Töötasudena maksti k. a. apr. töö- listele 4,0 milj. kr. ja administratsioonile 0,9 milj. kr. Tööliste palga üldsumma suurenes apr. võrreldes märtsiga ligi 20%. Administ- ratsiooni hulgas arvestatud isikud said aga apr. töötasudena 3,3% vähem kui märtsis, mil neile pühade puhul maksti gratifikat- sioone. Veel suuremal määral ületab palga üldsumma töölisil kui ka administratsioonil eelmiste aastate palga üldsummasid, kuna töötasunormid võrreldes eelmiste aastatega on kõrgemad. Palga üldsummade võrdlustes tuleb samuti pidada silmas kalendri ebaüht- luse segavat mõju.

Palga üldsumma suur- ja kesktööstuses (1000 kr.).

	Töölisid	Administrats.	Kokku
1940. a. aprill	4 026	890	4 916
1940. a. märts	3 369	920	4 283
1939. a. aprill	3 223	878	4 101
1938. a. "	3 065	815	3 880
1937. a. "	2 990	686	3 676

Suurenemine või vähenemine 1940. a. ap- rillis ($\pm$ %):

Võrreldes	Töölisid	Administrats.	Kokku
1940. a. märtsiga	+19,7	- 3,3	+14,8
1939. a. aprilliga	+24,9	+ 1,4	+19,9
1938. a. "	+31,4	+ 9,2	+26,7
1937. a. "	+34,6	+29,7	+33,7

Keskmiselt töötunni kohta teenisid tööli- sed apr. suurtööstuses: mehed 46,9 ja naised 30,4 s, ning kesktööstuses: mehed 38,9 ja naised 24,5 s, seega keskmiselt suurtöös- tuses 41,3 s. (meeste ja naiste tunniteenistuse keskmise) ja kesktööstuses 34,3 s. Tööliste ostujõus ei toimunud apr. võrreldes eelmise kuuga suhteliselt olulist muutust. Tunnitee- nistuse üldkeskmine langes suurtööstuses 1,2 punkti ning elatusmaksumusindeks osutas tõusu ainult 0,4 punkti, mille tulemusena tee- nistuse ostujõud nõrgenes 1,3%. Võrreldes m. a. apr. ulatus aga tunniteenistuse ostu- jõu nõrgenemine meestel kui ka naistel suur- tööstuses ligi 10%-le, kuigi samal ajal pal- gad on isegi 10% tõusnud. Hindade tõus on seega paralüüseinud palgatõusu mõju ostujõule ning pealeselle nõrgestanud seda ligi 10%.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS MAIS K. A.

TALLINN HARBOUR IN MAY 1940.

Veeteede jääst vabanemisega algas Tallinna sadamas elav tegevus välissõidus.

	Saabus		Väljus	
	1940	1939	1940	1939
mais	1. I— 31.V	1. I— 31.V	mais	1. I— 31.V
Laev. arv	99	165	102	154
Laev.maht				
net. rgt.	63 540	125 790	886 823	67 005
Reis. arv	261	882	8 714	618
Kaup. tn	48 188	107 945	149 496	47 129
			89 948	154 755

K. a. mai laevade läbikäik mahu järgi Tallinna sadamas ulatub ligi $\frac{2}{3}$ m. a. samast ajast, kuid kaupade läbikäik tänavu mais ületab m. a. 17%, ulatudes tänavu 95 312 tn-ni m. a. mai 81 410 tn vastu. Suurenemine toimus sisse- kui ka väljaveo arvel.

Kaupade läbikäik tänavu 5 kuu jooksul jäi merel valitsenud raskete jääolude tõttu tunduvalt väiksemaks kui m. a.. Sissevedu on tänavu m. a-st 27,7% väiksem, väljavedu kahanes enam, — 41,8%. Reisijate liiklus laevadega Eesti ja välisriige vahel on jäänud väiksemaks. Tänavu mais saabus ja väljus laevadega Tallinna sadama kaudu ainult 8,1% m. a. mai läbikäigust. Tänavu 5 kuu jooksul käis Tallinna sadamast läbi ainult 2261 reisijat m. a. 17 941 vastu.

Rannasõit Tallinna sadamas ei ole mais veel jõudnud täie ulatuseni. Saabus 66 laeva 2557 tn kaubaga ning väljus 77 laeva 3 925 tn kaubaga. M. a. mais saabus 206 laeva, tuues 9 976 tn kaupa, ning väljus 200 laeva 1 868 tn kaubaga.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Voiturgudel püsib seisund edasi kindlana, mistõttu noteeriti meie eksportvõihinnaks endiselt 208 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind kehtib 2.—8. VI s. a. sissetulnud või kohta. Tendents rahulik.

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi	215—221,	kõõgivõi	200—210
Tartus	—	"	215—221,	"	195—200
Viljandis	—	"	220,	"	190—200
Valgas	—	"	215,	"	200—215
Rakveres	—	"	215—221,	"	200—210
Narvas	—	"	215—221,	"	195—200

KASEIINITURG. — CASEINE MARKET.

Kaseinihindade noteerimiskomisjoni koosolekul noteeriti 10. VI kaseiniile endised hinnad, s. o. I sordi hinnaks 27 s. kg ja II s. 25 s. kg, kusjuures toorkaseini peab sisaldama kuivainet 36%. Vastavalt kuivainesisaldusele võib hind kujuneda kas kõrgemaks või madalamaks. Tendents kindel.

Noteeritud hind on enam kui kaks korda kõrgem m. a. samaaegsest hinnast. Aasta esimese poole kestel on hind tõusnud 7 s. toorkaseini-kg ehk 37%. Tasuvustingimuste paranemisega kaseinitootmise alal on loota ühes piimatoodangu tõusuga ka kaseinitoodangu suurenemist.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Nõudmine peekon- ja elussigade järele püsib hea. Kuna sigade palkumisest ei jätku nõudmise rahuldamiseks, tõsteti käesole-

vaks nädalaks peekonsigade hinda 4 s. ja elussigade hinda 2 s. kg.

10. VI — 16. VI maksavad Ühingu „Eesti Lihaksport“ ühistapamajad põllupidajaile peekonsigadest järgmisi hindu kg-lt senti:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 — 72 kg.	116	111	Siseturuhinnad	
55,5—59 „	111	Siseturuhinnad		
72,5—76 „	111	„		
75,5—80 „	Siseturuhind			

Siseturule minevate sigade hinna alamääraks on 107 s. kg.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste paikkumine, mis nädala algul oli tagasihoidlik, suurenes nädala teisel poolel peamiselt laatadelt toodud loomade arvel. Hinnad, millised nädala algul kõvenesid, nõrgenesid nädala teisel poolel ja nädala keskmiselt noteeriti endised hinnad. Kuna kala on juba turul rikkalikult, kaldub veiselihha nõudmine viimaste arvel nõrgenema.

Nii maksus veiselihha:

Suured pullid: rammusad 70—73 s. ja keskmised 67—70 s. kg; eluskaalu järgi 42—44 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 68—71 s., keskmised 66—68 s. ja lahjad 65—66 s. kg; eluskaalu järgi 37—38—43 s. kg.

Lehmad: nuumatud 76—82 s., rammusad 67—74 s., keskmised 55—65 s., lahjad 48—54 s. ja praak (rebaseile) 43—47 s. kg; eluskaalu järgi 26—35—43—48 s. kg.

Vasikate paikkumine-nõudmine oli keskmise; hinnad jäid e. n. tasemele. Nii

Elussigade hindadeks noteeriti sama aja eest: sead raskusega kuni 120 kg 84 s. eluskaalu-kg, raskusega 121—160 kg — 88 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 160 kg — 88 s. eluskaalu-kg. Sead raskusega 80—120 kg, sõltuvalt turustamisvõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult. Ajutiselt ostetakse ka poeginud emiseid tapakaalu alusel.

maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 78—85 s., rammusad 65—75 s., keskmised 60—65 s., ja lahjad 55—60 s. kg, eluskaalu järgi vastavalt sortidele 40—48—55—62 s. kg.

Lammaste paikkumine vaikne, nõudmine keskmise. Tendents kindel. Tapetud lambad maksusid: rammusad 78—80 s., keskmised 73—78 s. ja lahjad 65—72 s. kg; eluskaalu järgi 35—39—41 s. kg.

Eksportlambaliha-hinnaks noteeriti k. n. 130 s. kg, eluskaalu järgi franko saatejaam 57 s. kg.

Sigade paikkumine keskmise, nõudmine oli samuti keskmise, hinnad püsivad kindlana, endisel tasemel. Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored sead 107—110 s., lihasead 105—110 s. rasvasead 110—113 s., peekonkaalulised 108—110 s. ja vanad emised 96—100 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

M. n. toornahkadeturul olukord muutusetu. Nõudmine toornahkadele hea. Hinnad püsivad stabiilseina juba märtsi teisest poolest alates. 7. VI noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõutuspunkt 10. VI — 16. VI s. a.

Veisenaahad, värsked I sort pulli-120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli-108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ja praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli-143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli-129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ning praaknahad 90 s. kg.

Vasikanahad, I sort kõik kuivad,

värsked, raskusega kuni 3,5 kg kr. 5,50, nahad raskusega üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.80 ja praaknahad kr. 4.00 tk.

Lambanaahad, I sort OJ kr. 6.—, II sort J kr. 5.—, III sort L kr. 4.—, IV sort K kr. 3.— ja V sort praaknahad kr. 1.50.

Hobusenaahad, sabata ja lakata. I sort soolatud nahad 17 kg ja üle ning värsked nahad 20 kg ja üle kr. 16.— tk., II sort soolatud 10—17 kg ja värsked nahad 10—17 kg kr. 11. tk., III sort soolatud nahad alla 10 kg värsked alla 12 kg ja kõik praaknahad kr. 6.— tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Väliturgudelst saadavate hindade järgi kujunes meie eksportmunade kalkulatatsioonihind endiseks, s. o. 122 s. kg. Vastavalt kalkulatatsioonihinnale jäi ka eksportmunade hinnanoteering endiseks, s. o. 111 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 90 s. kg ja väikeste kanamu-

nade hinnaks 70 s. kg franko kogumispunkt. Tendents rahulik.

M. n. maksusid kamamunad siseturul s. paar:

Tallinnas	12—14	Valgas	12—14
Tartus	13—14	Rakveres	12—13
Viljandis	12—13	Narvas	15

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10. juunil s. a. Börsikomitee ruumes Tallinnas, noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad, s. o.: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter; II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Möödunud nädalal on piima nõudmine-pakkumine püsinud tasakaalus.

Väikemüügil linnades on piimahind püsi-

nud peagu muutusetu, vaid Tartus võib märkida väikest tõusu, kus I valiku piim pudelites maksus kohati 20 senti liiter.

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	13—14
Tartus	19—20	16	—	14
Narvas	15	—	—	12
Pärnus	18	—	14	13
Rakveres	17	—	—	12
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13
Võrus	16	—	—	12

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Osa suuri teraviljaostjaid on Euroopa sõja tõttu Ameerika turgudel lülitatud välja, mis ei jäta mõjustamata teraviljahindade kujanemist. Teraviljahinnad on juba mitu nädalat näidanud nõrgenemistendentsi, arvatud välja m. n. eelnenud nädal, mil teraviljahinnad püsisid ja osalt isegi kõvenesid. M. n. ilmes teraviljahindades taas langus.

Rukkihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 44,55 c. buš. e. n. 45,90 c. vastu, s. o. 7,31 kr. kv e. n. 7,54 kr. vastu ehk 3,1% hinnalangust, ja Winnipegis 49,33 c. buš. e. n. 49,46 c. vastu, s. o. 8,10 kr. kv e. n. 8,12 kr. vastu ehk 0,2% hinnalangust.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 80,54 c. buš. e. n. 82,85 c. vastu, s. o. 12,34 kr. kv e. n. 12,69 kr. vastu ehk 2,8% hinnalangust. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks 74,71 c. buš. e. n. 74,78 c. vastu, s. o. 11,45 kr. kv e. n. 11,46 kr. vastu ehk 0,1% hinnalangust. Londonis noteeriti m. n. keskmiselt nisuhinnaks 31,06 š. per. 225 kg e. n. 31,25 š vastu ehk 10,49 kr. kv e. n. 11,04 kr. vastu, s. o. 5,0% hinnalangust. Suurem hinnalangus Ekr. ümberarvutatult on tingitud kursivahest. Hinnalangus maa omas valuutas oli 0,6%.

Maisihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 62,63 c. buš. e. n. 62,38 vastu, s. o. 10,28 kr. kv e. n. 10,24 kr. vastu ehk 0,4% hinnatõusu.

Kaerahinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 33,25 c. buš. e. n. 33,68 c. vastu, s. o. 9,55 kr. kv e. n. 9,68 vastu ehk 1,3% hinnalangust.

Sisemaal oli teraviljaturg m. n. tagasihoidlik, kuna oste ja müüke oli vähevoitu. Maamehi oli turgudel kevadise põllutööhooaja tõttu vähe. Sisemaa-linnade turgudel ei olnud võrreldes e. n-ga hindades suuremaid muudatusi. M. n. lõpul maksusid teravilja ja teraviljasaadused s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	R.-jahu	N.-jahu
Tallinnas	20	25	18	18	20	30
Tartus	17	22	16	15	18	30
Narvas	20	24	18	18	22	30
Rakveres	17	21	14	14	20	30
Viljandis	16	21	15	14	18	28
Valgas	18	25	17	12	17	28
Võrus	—	22	16	14	18	30

Riigi Viljasalv müüs teravilja m. n. endiste hindadega — rukist 17 s. kg ja nisu 23 s. kg franko Riigi Viljasalve ladu.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Kuigi on jõudmas suvi, tuuakse lina veel turule. Nii toodi viimasel Petseri laadal 3. juunil ca 1 vagun lina turule. Linahind oli ca kr. 2.05 R-sordi kg.

Lina oli veel ainult jõukamaid talupidajaid, kes taotlesid oma lina eest kõrgeimat päevahinda. Kuna vastu suve linaturg muutus taas elavamaks, läiks see ka neil korda.

Linakülvisseemne-hinnad noteeriti jaemüügil 35 s. kg seemne eest, mis on müügil Taimekaitsese ja Seemnekontrolli Ameti poolt analüüsitud ning plommitud kottides. Tendents kindel.

Linakülvisseemne puudusest Viljandis ja mõnes muus kohas m. n. on saadud üle ja nüüd oli kõikjal taas lina külvisseemet tarvilisel määral saadaval.

Kuna ka linakülviaeg jõuab varsti lõpule, võib konstateerida, et külvisseemet käesoleval hooajal oli saada küllaldaselt.

Linaseemne noteerimine katkestati suvevaheajaks, linahinna noteerimine toimub suvevaheajal ainult kord kuus.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 7. juunil Tallinna Börsil noteeriti lina kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu s. kg-lt.

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	205	202
HD	196	193
D	187	184
OD	178	175
LOD	169	166
H	160	157
Takk I sort		142
Takk II sort		132
Takk III sort		120
Takk IV sort		105
Ehitustakk		25—30

Tendents kindel.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Mai lõpul oli elav nõudmine kartulite järele. Ühes sellega tõusid ka kartulite hinnad käesoleval hooajal kõrgeimale tasemele. Paremaid kartuleid maksti mõnes vastuvõtukohas kuni kr. 5.75 kv. Igapäev võeti vastu suuremais raudteejaamades mitu vagunit kartuleid.

Juuni esimesel nädalal muutus aga kartuliturg tagasihoidlikuks. Tallinna ladudesse kuhjunud kartulitagavarad ei suudetud enam realiseerida, mispärast maal r.-jaamades lõpetati söögikartulite vastuvõtmine ning kokkuvõetud tagavarad suunati kõik tärklisvabrikusse.

Praegu töötavad kõik suuremad tärklisvabrikud. Võib arvata, et neile jätkub tööd praeguste tagavarade juures umbes üheks kuuks. Tallinnast saadetakse igapäev eksportkartuleid väljasorditud kartuleid maale tagasi tärklisvabrikusse. Tärklisvabrikute ümbruskonna põllumehed veavad veel kartuleid vabrikusse, kuid neil on ka müügikartuli-tagavarad lõppemisel.

Tööstuskartulite hindades m. n. ei olnud muudatusi. T.-vabrikud maksid 22—25 s. tärklise-kg vastavalt kartulite mihusele.

Mais olid peagu kõik meie k.-tärklise- ja siirupitagavarad läbi, nüüd on aga võimalik taas rahuldada kõiki nõudeid ja võib loota, et jätkub väikesi koguseid k.-tärklisest isegi väljaveoks.

M. n. Majandusministeeriumi soovil avasid meie eksportörid kartulite jaemüügikohad Tallinna turul. Seal müüakse söögikartuleid 7,5 s. kg, kuna muil turumüüjail kõiguvad kartulite hinnad 8—9 s. kg. Eksportörid müüvad kartuleid otse ladudest 6 s. kg kotiviisi.

Kartuli- ja kartulitärklis-hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10. VI 40 Börsikomitee ruumes noteeriti m. n. järgmised väljamaksumihinnad põllumeestele kartulite eest: Tööstuskartul: tärklisvabrikuis 22—25 s. tärklise-kg ehk kr. 4.50—5.00 kv, raudteejaamades kr. 4.00—4.50 kv.

Tendents langev.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul suureneb järjest värske köögivilja pakkumine. Eriti rohkesti on toodud turule rediseid ja rabarbrit, moodustades enamiku turulmüüdavast värskest köögiviljast, mistõttu rabarbrihind on langenud kuni 10 s-le kg. Võrreldes m. n. on tunduvalt langedud ka värsked porgandi ja spinati hind. Porgandit müüdi 15 s. kimp ja spinatit 50 s. kg. M. a-st ületalve hoitud aedvilja on turul õige vähe ning nende hind on veidi kõvenenud. Nii nõuti porgandist kuni 60 s. kg ja hapukapsast 55 s. kg. Tomatitaimed maksuvad 8 s. tk., kapsataimed 50 s. 100 tk ning lillkapsataimed 1,5 s. tk.

Tallinna turul maksusid 10. VI:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	150—200	Spinat	50—60
Jõhvikad	60	Hapuoblikad	50
Sibulad, vene	45—50		s. tk.
Tippsibulad	75—80	Lillkapsas	40—80
Hapukapsas	50—55	Peakapsas	60—80
Peet	40—45	Kurgid, värsked	25—45
Porgand	50—60	Kurgid, hapend.	4—8
Kaalikas	30—40	Kurgid, marineer.	5—10
Salat	90—100		s. kimp
Tomat	850—500		
Aedoad	400	Porgand, värsked	15
Spargel	150—200	Redised	8—15
Rabarbrivarred	10—20	Rohel. sibulad	2—5
Kartul, värsked	900		

KALATURG. — FISH MARKET.

Viimaseil päevil merevalitsenud tugevate tuulte mõjul jäi kalasaak väiksemaks, mistõttu räime- ja tursahinnas oli tunduv tõus, kuna vääriskala hind rannikul püsis endisel tasemel, sest neid kalatüüpe hoiavad kalurid sumpades elusaina, lastes siseturule müügitie või ekspordiks vajaduse korral.

1. juunist alates veeti välja turska (roogitult) 166 000 kg. Nädala esimesel poolel maksti Tallinna kalasadamas tursalt 8—10 s. kg, s. o. 2 s. rohkem e. n. hinnast, nädala lõpul juba 10—12 s. kg, üksikuil juhtudel koguini 13 s. kg. Käesoleval hooajal läks välja esmakordselt elusangerjat 17 000 kg ja elushaugi 1 600 kg. Eksportangerjat (kol-lane) oli Pärnu lahe ja Muhu väina toodangust. Kalureile maksti rannikul 160 s. kg. Pealeselle läks välja roogitud angerjat jää-pakendis 16 000 kg ning muid värsked kala sorte.

Siseturul valitseb endiselt elav kaubitsemine. Värsket kala müügil rohkesti ja vilude ilmude tõttu rahuldava mihusega. Elava nõudmise tõttu oli nädala lõpul Tallinna kalaturul kõik värsked kala müüdud läbi. Ahvenat müüdi suuruse ja mihuse järgi 20—50 s. kg, vimba 35—60 s. kg, koha 100—140 s. kg, haugi 45—80 s. kg, latikat 35—50 s. kg, angerjat 180—280 s. kg.

Suured lõhed kaaluga 8—10 kg müüdi

450—550 s. kg, väiksemad 300—450 s. kg, iherus 200—250 s. kg.

Räimekaubandus. Kalasaagi vähenemise tõttu on kõikjal märgata räimehinna tõusu. Pärnus, Virtsus ja Püises maksti kalureile 100—120 s. dekal. (8 kg).

Muhu kalurid, kes tavaliselt oma toodangu turustasid Virtsu kalasadama kaudu, toovad nüüd müügile vaid väiksemaid koguseid, sest osa toodangust soolavad kodurannas.

Tallinna lahes räämesaak endiselt kehva-poolne, kalasadamas maksti 20—27 s. kg. Narva lahes seevastu suurenes saak m. n. viimasel paaril päeval tuli müügile 2 500 kg. Rannikul maksti 20 s. kg. Narva turul müüdi 25 s. kg.

Tallinna turul müüdi kohaliku lahe räime 30—40 s. kg, kaugemalt-toodud (Püise ja Pärnu ranna) räime 20—25 s. kg.

Tursakaubandus. Kauba rohkuse ja soodsa hinna tõttu valitseb elav nõudmine tursale. Nädala kestel püsis müügihind 10—12 s. kg, lõigatult 15—35 s. kg.

Rahuldavalt arenes ka lestakaubandus. Hiiu rannavetest toodi juba suuremal kogusel ca 4 000 kg lesta, mistõttu ka lesta hinnad püsisivad rahuldavad — 30—45 s. kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg.

	Tallinn	Tartu	Narva
Lõhi, I valik, värsk	450—550	—	—
Lõhi, II valik, „	300—450	—	—
Iherus, „	200—250	—	—
Koha, I valik, „	120—140	100—125	110—120
Siig, „	90—120	60—100	90
Haug, „	45—80	50—80	—
Ahven, „	20—50	15—40	30—35
Latikas, „	35—50	25—45	—
Linask, „	—	60—65	40—50
Koger, „	—	40	40
Vimb, „	35—60	40	25—40
Kiisk, „	35—45	25	—
Särg, „	25—35	—	20—25
Räim, „	35—40	18—25	25
Tursk, „	10—12	—	—
Tursk, lõigat. „	12—35	—	—
Kilu, „	75—80	—	—
Lest, „	80—45	—	—

Kalahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 10. VI k. a. noteeriti:

Angerjas — elus, eksportkõlblik, paigaangerjas (kollane) 160 s. kg franko rannik.

Koha — värsk, eksportkõlblik, franko rannik a) alates 1 kg — 3 kg 95 s. kg, b) alates pikikus 38 sm kuni 1 kg raskuseni 75 s. kg.

Haug — värsk, eksportkõlblik, valik 0,5 kuni 3 kg franko rannik: a) merehaug 64 s. kg, b) järvehaug 63 s. kg.

Tursk a) rookimata kaal alates 1 kg-st 10 s. kg, b) roogitud, ilma peata, kaal alates 650 g 17 s. kg franko rannik.

Tendents kõigil kalasortidel kindel.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. mail 1940. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve: kuld: rahas ja kangides . . . . . 40 903 145,25 välisraha 4 302 508,12	1. Põhikapital — Capital . . . . . 5 000 000,—
2. Vaetusraha — Subsidiary Coin. 850 648,88	2. Tagavarakapital — Reserve Fund 1 478 758,84
3. Sisevekslid: — Home Bills: kaubavekslid . . . . . 16 097 715,90 põllumajanduslikud . . . . . 2 409 517,32 metsatööstuslikud . . . . . 15 125,— 18 582 358,22	3. Eritagavarakapital 4 122 865,94
4. Laenud: — Loans and Advances: valitsusele . . . . . — teistele *) 30 269 024,21	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities: a) pangatõed liikvel . . . . . 62 726 150,— b) jooksvad arved: valitsuse . . . . . 15 221 279,54 pankade . . . . . 14 718 588,28 teised 4 099 631,99 34 039 497,76
5. Kinnis- ja vallasvara — Immoveable Property and Equipment 3 455 712,16	5. Muud passivad — Other Liabilities 20 778 982,90
6. Muud aktiivid — Other Assets 29 777 818,60	
<u>128 141 265,44</u>	<u>128 141 265,44</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 46,71%
Proportion of Reserve to Current Liabilities:

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 731730,46
Includes Ekr. 731730,46 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

Tõus P.-Am. Ühendriige väliskaubanduses. — *Foreign Trade Increase in the U.S.A.*

Väliskaubanduse andmete uurimine näitab, et võrreldes veebr. kasvus märtsis tootmisvahendite väljaveedu peagu 30% ja veoautode oma 50%.

Enne sõda moodustas terase väljaveedu ainult 1 tn iga toodetud 20 tn kohta, nüüd aga eksporditakse 1 tn terast iga toodetud 7 tn kohta. Ameerika konjunktuurimistituut on arvutanud, et 1917. a. langes väljaveole üks dollar maa tööstusliku toodangu igast viiest dollarist. 1939. a. olid need arvud vastavalt 1 \$ tööstustoodangu iga 13 \$ kohta ja nüüd on need arvud 1 \$ iga 10 \$ kohta.

Ameerika eksport näitas jaanuaris 71%-st, veebruaris 57%-st, kuid märtsis ainult 30%-st kasvu. See nähtus on tingitud sellest, et puuvilla sissevedu langes suuresti, kuna riikliku toetusprogrammi põhjal on mitiud puuvill nüüd suurelt osalt laaditud juba laevadele. Ka muu põllumajandusliku eksport vähenes märtsis. Kuna inglise on ära lõigatud Taanist, arvestades Ameerika rasva- ja lihaekspordi suurendamist Inglisse.

1939. a. sept. kuni 1939. a. veebr. moodustas raua- ja terasesaaduste, masinate, lennukite, kemikaalide ning vaseekspordist 30%. Sõja esimese kuue kuu vältel tõusis nende ainete osatähtsus juba 37%. Seevastu oli autode väljaveedu esimese kuue sõjakuu jooksul ainult 6,3% kogu väljaveost, kuna see arv e. a. vastavalt kuul oli 9,1%. Samuti vähenes petrooleumi väljaveedu 12% -lt 10% -le. Põllumajandusliku väljaveo alal tõusis kuuel sõjakuul puuvilla väljaveedu 13,2% koguekspordist, aasta tagasi — 7,9%. Eriti raskesti on sõja tõttu kannatanud tubakaekspord, mis langes 6,6% -lt 1,5% -le.

Järgnev tabel annab ülevaate ameerika väliskaubanduse arengust milj. dol.

Sihtmaade järgi.

	Sept.1938/	6 esimest	Jan.	Veebr.	Märts
	veebr.1939	sõjakuud			
	Kuu keskmine				
Kogu väljaveedu	248,6	324,9	368,6	388,6	344,4
Euroopa	108,2	137,5	172,6	161,4	156,7
P.-Ameerika	58,7	76,8	70,0	68,5	75,1
L.-Ameerika	22,7	35,8	38,6	36,7	42,0
Aasia	42,4	56,3	65,1	52,1	49,2
Ülejäänud	16,8	18,4	22,3	20,0	21,4
Inglise	45,6	52,7	67,1	57,9	51,5
Prantsuse	11,5	24,9	38,5	38,2	41,2
Kanada	31,6	46,5	41,6	40,6	46,3
Saksa	12,0	0,1	—	—	—
Belgia	5,9	5,7	3,9	9,6	4,3
Holland	7,5	10,3	13,2	7,3	7,6
Taani	1,9	2,8	1,9	2,9	1,2
Soome	1,0	1,5	1,9	2,9	4,6
Norra	1,7	4,4	4,3	4,7	5,4
Rootsi	5,9	9,5	7,8	8,4	8,4
NSVL	4,2	7,1	13,1	6,7	8,8
Itaalia	4,7	7,2	8,3	9,4	9,6
Hiispaania	0,9	3,8	4,3	3,7	4,0
Sveits	1,0	2,8	3,6	3,3	3,6
Jaapan	20,3	23,1	28,2	15,1	17,4

Kaubarühmade järgi.

Raud- ja teras- saadused	14,3	29,3	34,4	36,8	37,3
Masinad	37,6	46,8	44,2	58,5	67,2
Lennukid	5,2	15,5	25,5	20,6	20,4
Kemikaalid	10,9	17,8	17,3	16,7	18,8
Vask	6,1	9,8	16,6	8,3	7,7
Autod	23,1	20,6	23,7	23,3	27,4
Petrooleumi- saadused	29,2	32,6	33,2	27,7	29,7
Süsi	4,1	6,3	3,8	3,3	3,8
Puuvill	19,7	42,9	59,9	43,4	25,7
Tubak	16,2	4,3	6,1	2,4	5,3
Rasv ja liha	6,3	5,0	7,2	6,7	3,2
Mais	3,1	2,7	3,5	4,0	1,8
Nisu	3,6	1,0	1,0	1,2	3,2
Konserv. ja kui- vat. puuvill	5,3	5,0	3,0	4,3	2,7

NORRA. Saksa ostud Norrast. — *German Purchases from Norway.*

Göteborgi ajakirjanduse teatel on sakslased ostnud Norra kogu Sõrlandi puutoodangu 3 milj. Nkr. eest. Samuti on ostetud Røros Kopperverki kogu toodang tulevilku jaoks. Vastukaubana on Saksa lubanud sütt ja koksi, nagu muilegi tööstusile. Edasi on

antud tellimusi norra laevatehaseile uute laevade ehitamiseks kui ka vanade parandamiseks.

Ka sulfiitpiiritust on Saksa ostnud Norrast.

ROOTSI.**Rootsi väliskaubandus apr. 1940. a.***Swedish Foreign Trade in April 1940.*

Rootsi sissevedu apr. 1940. a. näitab 38 milj. kr. suuremat summat kui apr. m. a., mida põhjustasid kaupade rühmad, kuhu kuuluvad mineraalid ja metallid ning nahad, kummi, tekstiilained jne. Et siin on tegemist vaid tõusuga väärtuses, on selge, kuna importkaupade indeks näitas apr. m. a. võrreldes tõusu 108-lt 172-le.

Väljavedu näitas apr. rootsi väliskaubanduses isegi tagasihinekut ja nimelt m. a. 151,7 milj. lt 104,4 milj.-le Rlkr.-le. Selle põhjuseks on nähtavasti paberimassi ja metallide väljaveo vähenemine ühenduses apr. asetleidnud poliitiliste sündmustega.

Välismaised laevad ei saa enam Rootsis kütteõli.*Foreign Ships Are No Longer Supplied with Fuel Oil in Sweden.*

Kuna kütteõli juurdevedu Rootsi on katkenud, otsustas Rootsi meresõiduamet mitte enam varustada välismaisi laevu Rootsi saamais kütteõli ega ka valgustuspetrooleumi-ga laternate jaoks.

Ka Rootsi omile laevadele piiratakse kütteõli andmist. Nii saavad mootorpurjekad 60% ja mootorlaevad 70% nende normaal-küttekulust.

UNGARI.**Ajutisi tollisoodustusi Ungaris.***Hungary Temporarily Extends Free Import List.*

30. V k. a. valitsuse määruse järgi lubatakse tollivabalt vedada sisse järgmisi kaupu: seemnekartulid, vasevitriool, (kokku 25 000 mtsn.), kunstivaiku „Juresin“ paberitööstusele, latitaterast, raud- ja terasplaate,

metallist kaevanduse tugesid. Edlasi pikendati 30. IX s. a. veoautode ja veoautošassiide tollivaba sissevedu ja vähendati tolli külmutuskapikestadeilt, (s. o. ilma kompressori ja mootorita).

Põllumajandussaaduste tagavarade kontroll Ungaris.*Supplies of Agricultural Products Listed in Hungary.*

Ungari valitsuse määrusega pannakse 1. juunist kehtima mitmesuguste põllumajandussaaduste läbikäigu kitsendus. Määrus lühendatud kujul on järgmine:

Ungari sõjaväe, tsiviilelanike ja loomade toitmise kindlustamiseks on kõik elanikud ja asutised kohustatud andma üles kõik tagavarad, milliseid on järgmises aineis: nisu, rukis ja nende segu; jahu neist saadusist; oad, herned ja muud kaunviljad; kuivatatud (veesisalduseta) aedvilid, odrad, mais, kaerad, heinad ja söödaõied. Üles anda tulevad kõik tagavarad, millised selle määruse väljaandmise päeval on olemas. Põllutööminister määrab, kes sellest kohustusest on vabastatud. Ülesandmise kohustus lasub sellel, kelle valduses on saadused, olgu ta omanik või mitte, viimasel korral tuleb anda üles ka omanik. Töötlemisselolevad saadused antakse üles selle poolt, kes on nende saaja — sel kujul, kuidas ta saab nad pärast töötlemist. Veololeva kauba annab üles see, kellele kaup

on määratud. Ülesandmistähtaja määrab põllutööminister. Ülesandmine toimub vallavalitsusis, resp. linnavalitsusis. Põllutööminister võib ka oma ametnike kaudu kontrollida ülesantud andmeid, selleks tarbe korral kasustades poliitsei abi. Kodanikud on kohustatud ametivõimudele olema abiks.

Kõik nimetatud kaupade tagavarad loetakse selle määruse avaldamise päevast aresti alla võetuiks ja neid saab müüa või nende üle käsutada ainult vastava ametiasutise loaga.

Kätis, millised neid kaupu toodavad, ei kuulu ülesandmisele loomatoiduks või pere- ja teenijaskonna toiduks ning tasudeks vajalik kogus. Aresti alla pandud kaubad võetakse üle valitsuse poolt kas kindlaks määratud või turuhindadega. Valitsusel ei ole õigust võtta seda, mis on vajalik majapidamisele või palgaliste tasudeks. Peidetud tagavarad võidakse konfiskeerida.

Kartulihindade korraldamine Ungaris. — Hungary Regulates Potato Prices.

Lähemal ajal tulevad uued kartulid turule ja hindadekomissar on andnud järgmise määruise hulgi- ja jaekaupmeeste lubatava kasu kohta: hulgi kaupmees — 1) müügil väiksemaisi koguseis kuni vaguniviisi 2 pen-

göt 100 kg-lt, 2) müügil vagunikaupa hulgi kaupmehele 60 fillerit kv-lt, 3) müük jaekaupmehele ornast laost 1,40 pengöt pluss veokulud jaamast lattu. Jaekaupmees võib võtta kasu 100 kg-lt mitte rohkem kui 4 p.

TAANI. Toorainete ja poolvalmistoodete majandamine Taanis.

Danish Regulations for the Sale of Raw and Semi-manufactured Materials.

Kaubandusministeeriumi korraldusega 24. V s. a. vajavad vabrikud ja kaupmehed ministeeriumi eriluba järgmiste tekstiiltoorainete ja poolvalmistoodete müügiks: toorvill, villajäätmed, iga liiki kootud rätikud, kammitud vill, puuvill, tsellvill, puuvilla-jäätmed, lõng kas puhtast villast või segatult tsellvillaga, arvatud välja õmbluslõng. Kauban-

dusministeeriumi luba vajavad ka lõngatöötused, millised toodavad lõnga mainitud toorainest või poolvalmistoodetest. Kokkulepped, millised on sõlmitud enne käesoleva korralduse kehtestamist, on tühiised.

Ka metallide ja lätsulatistega kauplemiseks vajatakse tulevikus kaubandus-tööstus- ja laevandusministri eriluba.

Taani majanduse kohaldamine muutunud olukorrale.

Readjustment of the Danish Economy.

Toimunud poliitilised muudatused sunnivad Taanit kohaldama ka oma majanduseku muutunud olukorrale. Sellekohane seaduseelnõu, millise kehtestamist on oodata lähemal ajal, koosneb õieti 9 eriseadusest.

Sellega kaotaks kehtivuse töölis- ja kutseühingute nõudel sisesesetatud seos elatusmaksumuse ja palgade vahel. Piiratakse äride puhaskasude ositamist ja dividendide maksmist. Teostatakse karmimat hindade kontrolli. Tööpuuduse kõrvaldamiseks piiratakse tööaega, suurendades sellega töömahtu. Viimase korralduse teostamisel tekkivate kulude katteks koormatakse kõiki palgalisi uue maksuga. Tootmise edendamiseks luuakse 100 milj. kr-ne erifond.

Seaduseelnõu, mis käsitleb töö ositamist ja korraldamist, haarab organiseeritud ja organiseerimata töövõtjaid avalikes kui ka eraettevõtteis. Jäävad välja vaid isikud, kes on tegevuses majapidamises, tööandja alla 18 a. lapsed ja kõik põllumajanduse ning kaevanduse aladel tegutsevad isikud. Seaduseelnõu võimaldab tööandja- ja -võtja vahelisi suvalisi leppeid, samuti nõutakse tehniliste olude ja tootmiskulude arvestamist.

Uudne on tööosituse tagajärjel tekkiva töötasude vähenemise kompenseerimisviis. Töönädala lühenemisel kuni 8 tundi nädalas

antakse hüvitus 1 kr. nädalas. Seaduseelnõu järgi maksustatakse palgasaajad järgmiselt:

aastane palgatulu	maks
kuni 1801 kr.	18 kr.
1801—2400 kr.	24 kr.
2401—3600 kr.	48 kr.
3601—6000 kr.	120 kr.
üle 6000 kr.	192 kr.

Ametnikud ja muud pensioniõiguslikud kodanikud peavad maksma 50% enam.

Hinnakontrollseadus taotleb liigkasuvõtmise vältimist. Selle kohaselt ei tohi kaupmehe vahekasu ületada tavakujunenud kasumäära.

Aktsiaseltsid ja -ühingud ei või maksta dividende üle 5% sissemakstud kapitalist. Kui puhaskasu ületab selle määra enam kui 3%-ga aktsiakapitalidest, tuleb pool sellest makssta laenu kujul 1940. a. ehitusfondi. Ühelgi juhul ei ületaks see ehitusfondimaks 5% aktsiakapitalist.

Tootmise edendamiseks loodavast 100 milj. kr-sest krediitfondist antakse laene. Ühtlasi võib fond omandada ka ettevõtteid. Üksikute seaduste rakendamise järele valivad erikomisjonid.

Peale muu antakse sotsiaalministri käsutusse 20 milj. kr. summa raskusisese-sattuvate töötute kassade abistamiseks.

LÄTI.**Laenuid hoonete püstitamiseks maal Lätis.***Loans Granted for Farm Buildings in Latvia.*

Riiklik maapank annab soovijaile kuni 31. V 40 laene maaelamute püstitamiseks, milliste suurus sõltub majandi suurusest. Väikemajandile suurusega kuni 4 ha võimaldatakse laenu puuelamu püstitamiseks 500 lat., tulekindlast materjalist elamu püstitamiseks 1000 lat., Mida suurem on majand, seda suurem laen.

Majandele, suurusega üle 25 ha, ulatub puuelamu püstitamiseks antav laen 1200 lat-le, põllutöölise elamu püstitamiseks 500 lat-le, talli püstitamiseks 600 lat-le. Tulekindla materjali kasutamisel on laenu suurus kahekordne.

Tööstustoodang Lätis. — Latvian Industrial Production.

Statistilisest andmeist selgub, et tööstustoodang Lätis 1939. a. osutas vaid väikest tagasiminekut võrreldes 1938. a. Mõningaist tööstusharudes osutab toodang isegi suurenemist. Tagasimineku ilmneb peamiselt neis tööstusharudes, millised toodavad välismaisest toorainest. Üksikuid aladel kujunes 1939. toodang järgmiseks (sulgudes 1938. a. võrdlusandmed): portlandtsement 155 769 tn (147 000 tn), romaantsement 8 832 tn (7 560 tn), tellised 102 milj. tk. (118 milj. tk.), raud

16 000 tn (12 000 tn), tenas 3 600 tn (2 000 tn), akna klaas 609 000 m² (880 000 m²), superfosfaat 102 000 tn. (115 000 tn), tselluloos 24 000 tn (29 000 tn), el-ühöglambid 1 milj. tk. (0,9 milj. tk.), jalgrattad 52 000 tk. (54 000 tk.), õlu 17,1 milj. l. (15,4 milj. l.), tuletikud 80 milj. toosi (79 milj. toosi), maiustised 4 800 tn (4 900 tn), vineer 90 000 m² (88 000 m²). Raadioaparate toodeti 10 000 tk. enam kui e. a.

TÜRGI. Kaubanduse korraldamine Türgis. — Trade Regulations in Turkey.

Määrusega 19. III 40 on neil maal, millistega Türgil puudub kaubavahetus- ja kliiringkokkuleppe, kuid evides samaaegselt deviisimajandust ei tasu türgi väljaveo eest vabades deviisides, keelatud kompenseerida Türgi ekspordi sisseveoga kolmandaist maist, millistega Türgil samuti puuduvad kaubavahetus- ja kliiringkokkulepped, ent kus tasumine toimub vabades deviisides. Ekspord Tür-

gist mainitud maisse võib toimuda ainult niivõrd, kui võrd on kogunenud Türgi keskpangas peetavaile üksikute riikide eriarveile teatav saldo sissemaksena türgi imporditajate poolt neist maist imporditud kaupade eest. Riigid, milliste suhtes käesolev määrus tuleb rakendamisele, määravad kaubandus- ja rahandusministeerium, kokkuleppel.

ARGENTIINA.**Argentiina puuvilla saak ja väljavedu.***Argentine Cotton Crop and Exports.*

Ametliku hinnangu alusel ulatus tänavune puuvillasaak Argentiinas 79 200 tn-le. Esialgse hinnangu järgi pidi saak olema veidi suurem, kuid ebasoodsad ilmastikuolud märtsis ja apr., mil toimus puuvillalõiklus, mõjusid kahjustavalt äsjase saagi mihusele ja kogusele. Ka ilmnas möödunud puuvillalõikusel tööjõupuudus. Asjaolu, et 1 tn toorpuuvilla annab tänavu rekordselt 31% kiindainet, on tingitud külviseemne hooldikast valikust.

Puuvilla väljavedu 1940. a. 4 eimesel kuul ulatus 7657 tn-le, sellest Britti 4095 tn., Itaaliasse 2356 tn, Prantsusse 684 tn, Hiina 488, Hollandisse 33 tn, ja NSVL-tu 1 tn. See

kogus on aastaaja kohta võrdlemise suur ning oli võimalik erakordselt varase lõikuse tõttu. Sisemaised ketrustööstused ostsid k. a. esimese 4 kuu jooksul 12 500 tn, milline kogus on suurem eelmiste aastate samaaegseist ostudest. Üldse hinnatakse siseturutarvitust 1940. a. 45 000 tn-le. Võrreldes k. a. oli toorpuuvilla paigutamine eelmisel aastal järgmine:

jaan/apr.	siseturule	väljaveoks
1940	12 500	7 657
1939	10 137	981
1938	9 145	51
1937	9 143	6 795